

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кафедра конституційного права України

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДОЧИНСТВА»**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Статус навчальної дисципліни – за вибором студента

Рік набору – 2021

Харків 2021

Робоча програма навчальної дисципліни «Теорія та практика конституційного судочинства» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2021. 28 с.

Розробник:

Берченко Григорій Валерійович,
кандидат юридичних наук, доцент

Летнянчин Любомир Іванович,
кандидат юридичних наук, доцент

Затверджено на засіданні кафедри конституційного права України
(протокол № 1 від 10 вересня 2021 р.)

Оновлену редакцію (зі змінами та доповненнями) затверджено на засіданні
кафедри конституційного права України
(протокол № 9 від 13 червня 2022 р.)

Завідувачка кафедри – Слінько Тетяна Миколаївна, кандидатка юридичних наук, доцентка

Зміст

1. Опис навчальної дисципліни.....	4
2. Очікувані результати навчання.....	5
3. Зміст програми навчальної дисципліни.....	9
4. Обсяг і структура навчальної дисципліни.....	13
4.1. Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання.....	13
4.2. Для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання.....	14
5. Форми педагогічного контролю та засоби оцінювання результатів навчання	17
6. Критерії оцінювання результатів навчання.....	18
7. Педагогічний контроль для здобувачів вищої освіти денної/заочної форми навчання.....	20
8. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни.....	21

1. Опис навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Теорія та практика конституційного судочинства» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми «Право» другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право».

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень освіти	Дидактична структура навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4,0	Галузь знань – 08 «Право»	За вибором студента	За вибором студента
Кількість модулів – 3		Рік підготовки: 2021-2022	Рік підготовки: 2021-2022
Загальна кількість годин - 120	Спеціальність – 081 «Право»	семестр 1-2	семестр 1-2
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 - 4, самостійної роботи студента - 6 - 8.	Рівень освіти – другий (магістерський)	Лекції	Лекції
		20 год.	6 год.
		Практичні/ семінарські заняття	Практичні /семінарські заняття
		20 год.	4 год.
		Самостійна робота	Самостійна робота
		80 год.	110 год.
		Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (диференційований залік)	Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (диференційований залік)

Мета навчальної дисципліни – формування системи наукових знань про правове регулювання статусу і повноважень Конституційного Суду України, вивчення підходів до інтерпретації положень Конституції України і поточного законодавства (в розрізі різних галузей права) в узгодженому з Конституцією України ключі, вироблення основних умінь і навичок застосування конституційного процедурного законодавства, активізація

аналітичної діяльності студентів, проведення науково-дослідницької роботи, а також практичних навичок діяльності правника.

Завдання:

- формування системи теоретичних знань про інститут конституційного судочинства, його змістовне наповнення;
- опанування інструментарієм конституційного судочинства, базовими категоріями провадження у Конституційному Суді України;
- визначення актуальних проблем застосування юридичних позицій Конституційного Суду України та напрямів сучасних наукових досліджень цього інституту;
- аналіз і дослідження прикладних проблем перегляду судових рішень за виключними обставинами в разі встановлення конституційності (неконституційності закону (його окремого положення), застосованого судом в справі особи; відшкодування шкоди, завданої законом, що визнаний неконституційним;
- наведення характеристики юридичних позицій Конституційного Суду України в розрізі окремих сфер правового регулювання і галезей права;
- розвиток навичок і умінь застосування конституційної скраги, інших форм звернення до Конституційного Суду України, а також процесуальних документів в сфері конституційного судочинства.

Пререквізити: конституційне право України, держане будівництво, державне (конституційне) право зарубіжних країн, виборче право, демократія (від теорії до практики).

Кореквізити: публічне право: сучасні доктрини в судовій та правозастосовній практиці, правоосвітня діяльність органів юстиції, конституційний механізм захисту прав людини, теорія та практика цивільного судочинства.

2. Очікувані результати навчання

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти

повинен демонструвати такі результати навчання:

РН-1.	Аналізувати природу та моделі конституційного судочинства.
РН 2.	Дискутувати зі складних правових проблем статусу, повноважень і функцій Конституційного Суду України.
РН-3.	Обґрунтовано формулювати свою правову позицію щодо форм звернення і етапів провадження у Конституційному Суді України.
РН-4	Здійснювати аналіз функціонування інституту конституційної скарги в Україні
РН-5	Інтегрувати знання про юридичну силу рішень і юридичних позицій Конституційного Суду України в процесі правозастосування.
РН-6	Демонструвати розуміння змісту юридичних позицій Конституційного Суду України в сфері прав людини.
РН-7	Аналізувати змістовне наповнення юридичних позицій Конституційного Суду України в сфері функціонування органів публічної влади.
РН-8	Демонструвати навички застосування юридичних позицій Конституційного Суду України в сфері кримінального права і процесу.
РН-9	Визначати зміст юридичних позицій Конституційного Суду України в сфері цивільного права і процесу
РН-10	Характеризувати сутність юридичних позицій Конституційного Суду України в сфері адміністративного права і процесу

Викладання навчальної дисципліни забезпечує формування у здобувача вищої освіти загальних і спеціальних компетентностей та досягнення результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти відповідної спеціальності та освітньо-професійною програмою «Право», а саме:

Загальних компетентностей:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК9. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК1.1. Здатність вирішувати проблеми інноваційного характеру.

ЗК1.3. Здатність формулювати особисту думку та доказово її представляти.

Спеціальних компетентностей:

СК1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.

СК2. Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України.

СК3. Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні.

СК4. Здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України.

СК5. Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосування інститутів публічного і приватного права, а також кримінальної юстиції.

СК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.

СК7. Здатність застосовувати знання та розуміння основних засад (принципів) та процедур судочинства в Україні.

СК9. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності.

СК10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.

СК13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.

СК15. Здатність самостійно готувати проекти актів правозастосування, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості.

СК1.1. Здатність аналізувати механізми оцінки ефективності юридичної практики за напрямками (галузлями) юридичної діяльності.

СК1.2. Здатність демонструвати знання й розуміння правових систем в умовах глобалізації.

СК1.3. Здатність розрізняти принципи інститутів публічного і приватного права в юридичній діяльності.

СК1.5. Здатність вирішувати колізійні проблеми правового регулювання суспільних відносин.

СК1.6. Здатність демонструвати знання юридичної техніки та її прикладних аспектів (правотворчості, законодавчої техніки, техніки створення корпоративних актів, юридичних документів, систематизації юридичних актів, юридичного письма та юридичної термінології тощо).

Програмних результатів навчання:

ПРН 1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання.

ПРН 3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.

ПРН 4. Здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки.

ПРН 6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.

ПРН 7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.

ПРН 8. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.

ПРН 9. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг.

ПРН 10. Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права.

ПРН 11. Використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів публічного та приватного права і кримінальної юстиції.

ПРН 12. Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу.

ПРН 13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів.

ПРН 14. Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування.

ПРН 15. Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування.

ПРН 17. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності.

ПРН1.1. Визначати індикатори якості й ефективності юридичної практики.

ПРН1.2. Демонструвати знання й розуміння проблематики глобалізації в контексті розвитку сучасних правових систем.

ПРН1.3. Аналізувати механізми публічно-правового і приватно-правового регулювання в юридичній практиці.

ПРН 1.5. Демонструвати знання та розуміння механізму подолання правових колізій в правозастосовній практиці.

ПРН1.6. Демонструвати знання юридичної техніки та її прикладних аспектів в дискурсі правової епістемології та юридичної практики.

3. Зміст програми навчальної дисципліни

Модуль 1. Конституційний Суд України як орган конституційної юрисдикції.

Теорія конституційного судочинства. Генеза конституційного судочинства як форми захисту конституції. Теоретичні засади судового конституційного контролю та його значення в демократичній, правовій державі. Основні моделі сучасного конституційного контролю: американська (справа «Мербері проти Медісон»), європейська (австрійська) (дискусія Ганса Кельзена і Карла Шмітта щодо необхідності спеціалізованого органу конституційного контролю) та латиноамериканська. Попередній і наступний, формальний (процедурний) і матеріальний (змістовний) конституційний контроль.

Статус і повноваження Конституційного Суду України. Конституційно-правовий статус Конституційного Суду України та судді Конституційного Суду України. Організація діяльності Конституційного Суду України. Структура Конституційного Суду України. Повноваження Конституційного Суду України. Конституційний контроль та офіційне тлумачення Конституції України як головні форми правового захисту Конституції України. Підстави визнання законів та інших правових актів такими, що не відповідають Конституції України. Офіційне тлумачення Конституції України: способи, види, межі. Об'єктивний і суб'єктивний підхід до тлумачення. Динамічне тлумачення. Конформне тлумачення в процесі здійснення конституційного контролю. Доктрина “політичного питання” та її застосування в практиці Конституційного Суду України. Суддівський активізм і самообмеження в діяльності Конституційного Суду України.

Провадження у Конституційному Суді України. Форми звернень до Конституційного Суду України: конституційне подання, конституційне

звернення та конституційна скарга. Критерії прийнятності звернень. Суб'єкти права на звернення до Конституційного Суду України. Стадії провадження в Конституційному Суді України. Види проваджень. Відкриття конституційного провадження. Підстави відмови у відкритті провадження. Форми розгляду справ Конституційним Судом України. Учасники конституційного провадження, їх права і обов'язки. Процедура розгляду конституційного подання, звернення, конституційної скарги та винесення рішень Конституційним Судом України..

Конституційна скарга. Моделі конституційної скарги: повна і нормативна. Вітчизняна модель конституційної скарги. Критерії прийнятності конституційної скарги та типові причини відмови у відкритті провадження. Забезпечувальний наказ. Прояви судового активізму Конституційним Судом України при розгляді конституційних скарг. Відшкодування шкоди, завданої законом, що визнаний неконституційним. Перегляд за виключними обставинами судових рішень на підставі визнання закону або його окремого положення неконституційним (конституційним). Баланс між принципом *res judicata* і юридичною визначеністю.

Рішення і юридичні позиції Конституційного Суду України. Види рішень Конституційного Суду України. Обов'язковість, остаточність та неоскаржуваність як властивості рішень Конституційного Суду України. Юридична сила рішення Конституційного Суду України. Ефект дії в часі рішень *ex nunc*, *ex tunc* і *pro futuro*. Окрема думка судді Конституційного Суду України. Виконання рішень Конституційного Суду України. Поняття юридичної позиції Конституційного Суду України, можливості її зміни (перегляду) та еволюціонування.

Модуль 2. Юридичні позиції Конституційного Суду України в розрізі різних сфер правового регулювання і галузей права

Юридичні позиції Конституційного Суду України, сформульовані у рішеннях за справами, пов'язаними із реалізацією та захистом прав людини. Юридичні позиції Конституційного Суду України щодо конституційного

принципу рівності; щодо особистих прав людини (на життя, на свободу пересування і вільний вибір місця проживання, на доступ до інформації, на свободу думки і слова); щодо політичних прав громадян України (право на об'єднання, право брати участь у всеукраїнському та місцевих референдумах, вільно обирати і бути обраними до органів державної влади та органів місцевого самоврядування; на мирні зібрання); щодо реалізації соціально-економічних прав; щодо конституційних гарантій прав людини.

Юридичні позиції Конституційного Суду України, сформульовані у рішеннях за справами, пов'язаними з організацією та функціонуванням органів державно влади в Україні. Юридичні позиції Конституційного Суду України у справах про: регламент Верховної Ради України; дострокове припинення повноважень Верховної Ради України; компетенцію Верховної Ради України; законодавчий процес; порядок голосування на пленарних засіданнях; правові акти Верховної Ради України; правовий статус комітетів та фракцій Верховної Ради України; статус народного депутата України; дату виборів, строк перебування на посту, повноваження та правові акти Президента України (зокрема, у сфері взаємодії з Верховною Радою України; із виконавчою владою; із судовою владою; щодо проголошення всеукраїнського референдуму; керівництва зовнішньополітичною діяльністю; керівництва у сферах національної безпеки і оборони); формування Кабінету Міністрів України; повноваження Кабінету Міністрів України; статус члена Кабінету Міністрів України; відповідальність уряду; статус центральних та місцевих органів виконавчої влади; підсудність і підвідомчість питань органам судової влади; незалежність і недоторканність суддів; порядок оскарження судових рішень; статус Вищої Ради правосуддя; статус прокуратури) та місцевого самоврядування (справи про принцип матеріально-фінансової самостійності, про право територіальних громад на об'єднання, про статус районних у містах рад, про систему виконавчих органів місцевих рад, про статус сільського, селищного, міського голови, про особливості організації влади в містах Києві та Севастополі).

Юридичні позиції Конституційного Суду в сфері кримінального права і процесу. Юридичні позиції Конституційного Суду України щодо смертної кари і права на життя. Юридичні позиції Конституційного Суду України щодо здійснення в кримінальному процесі права на захист. Юридичні позиції Конституційного Суду України щодо презумпції невинуватості. Юридичні позиції Конституційного Суду України щодо доказів і доказування. Юридичні позиції Конституційного Суду України щодо апеляційного і касаційного оскарження в кримінальному процесі.

Юридичні позиції Конституційного Суду в сфері цивільного права і процесу. Горизонтальний ефект Конституції і права людини. Конституціоналізація приватного права. Юридичні позиції Конституційного Суду України в сфері цивільного права і процесу. Юридичні позиції Конституційного Суду України щодо права власності і спадкування. Юридичні позиції Конституційного Суду України щодо цивільного процесу. Юридичні позиції Конституційного Суду України щодо господарських товариств.

Юридичні позиції Конституційного Суду України в сфері адміністративного права і процесу. Юридичні позиції Конституційного Суду України щодо адміністративної відповідальності. Юридичні позиції Конституційного Суду України в сфері діяльності органів управління. Юридичні позиції Конституційного Суду України щодо адміністративно-правового статусу особи.

4.Обсяг і структура навчальної дисципліни

4.1. Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання

№ п/п	Дата проведення (згідно розкладу)	Тематика навчального курсу	Обсяг у годинах		
			Усього	У тому числі	
				Лекції	Практичні заняття,

					семінарські заняття, колоквіуми тощо	
		Модуль 1. Конституційний Суд України як орган конституційної юрисдикції				
		Тема 1. Теорія конституційного судочинства	12	2	2	8
		Тема 2. Статус і повноваження Конституційного Суду України.	12	2	2	8
		Тема 3. Провадження у Конституційному Суді України.	12	2	2	8
		Тема 4. Конституційна скарга.	12	2	2	8
		Тема 5. Рішення і юридичні позиції Конституційного Суду України.	12	2	2	8
		<i>Разом</i>	60	10	10	40
		Модуль 2. Юридичні позиції Конституційного Суду України в розрізі різних сфер правового регулювання і галузей права.				
		Тема 1. Юридичні позиції Конституційного Суду України, сформульовані у рішеннях за справами, пов'язаними із реалізацією та захистом прав людини.	12	2	2	8
		Тема 2. Юридичні позиції	12	2	2	8

		Конституційного Суду України, сформульовані у рішеннях за справами, пов'язаними з організацією та функціонуванням органів державно влади в Україні.				
		Тема 3. Юридичні позиції Конституційного Суду України в сфері кримінального права і процесу.	12	2	2	8
		Тема 4. Юридичні позиції Конституційного Суду в сфері кримінального права і процесу.	12	2	2	8
		Тема 5. Юридичні позиції Конституційного Суду в сфері цивільного права і процесу	12	2	2	8
		<i>Разом</i>	60	10	10	40
		Усього годин / кредитів ECTS	120/4,0	20	20	80

4.2. Для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання

№ п/п	Дата проведення (згідно розкладу)	Тематика навчального курсу	Обсяг у годинах			
			Усього	У тому числі		
				Лекції	Практичні заняття, семінарські заняття, колоквиуми тощо	Самостійна робота
		Модуль 1. Конституційний Суд України як орган конституційної юрисдикції				
		Тема 1. Теорія	13	2		11

		конституційного судочинства				
		Тема 2. Статус і повноваження Конституційного Суду України.	11			11
		Тема 3. Провадження у Конституційному Суді України.	11			11
		Тема 4. Конституційна скарга.	15	2	2	11
		Тема 5. Рішення і юридичні позиції Конституційного Суду України.	11			11
		<i>Разом</i>	61	4	2	55
		Модуль 2. Юридичні позиції Конституційного Суду України в розрізі різних сфер правового регулювання і галузей права.				
		Тема 1. Юридичні позиції Конституційного Суду, сформульовані у рішеннях за справами, пов'язаними із реалізацією та захистом прав людини.	15	2	2	11
		Тема 2. Юридичні позиції Конституційного Суду, сформульовані у рішеннях за справами, пов'язаними з організацією та функціонуванням органів державно влади в Україні.	11			11
		Тема 3.	11			11

		Юридичні позиції Конституційного Суду в сфері кримінального права і процесу.				
		Тема 3. Юридичні позиції Конституційного Суду в сфері кримінального права і процесу.	11			11
		Тема 3. Юридичні позиції Конституційного Суду в сфері цивільного права і процесу	11			11
		<i>Разом</i>	59	2	2	55
		Усього годин / кредитів ECTS	120/4,0	6	4	110

5. Форми педагогічного контролю та засоби оцінювання результатів навчання

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Теорія та практика конституційного судочинства» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне/письмове опитування, експрес-опитування, вирішення практичних завдань, участь у розробці кейсу, підготовка презентації, есе, реферату тощо. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки студента у вивченні поточного матеріалу. У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0, 3, 4, 5);

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі колоквиумів.

Обов'язковою формою самостійної роботи студентів є підготовка індивідуальної підсумкової письмової роботи. Максимальна кількість балів за результатами захисту індивідуальної підсумкової письмової роботи – 20 балів.

Формою підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є диференційований залік. Мінімальна кількість балів для отримання диференційований заліку – 60.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів:

Поточний контроль					Підсумкова оцінка знань (залік)
Модуль № 1		Модуль № 2		Самостійна робота студентів	
п/з	Колоквіум	п/з	Колоквіум		
max 20	max 10	max 30	max 20	max 20	max 100

6. Критерії оцінювання результатів навчання

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті	Max 5	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.
	4	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	3	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Колоквіум	Max 10	Результати опрацювання матеріалу високі, можлива незначна кількість несуттєвих помилок.
	5	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.

Індивідуальна підсумкова письмова робота	Max 20	Робота оформлена відповідно до вимог кафедри. Робота не містить методологічних помилок, є посилання на джерела та власні висновки. При захисті продемонстровані глибокі знання теми, а також доведеність висновків, позицій, класифікацій тощо.	
	15	Робота оформлена відповідно до вимог кафедри. Робота містить незначні методологічні помилки, є посилання на джерела, є власні висновки. При захисті продемонстровані достатні знання теми, а також доведеність висновків, позицій, класифікацій тощо.	
	10	Робота оформлена відповідно до вимог кафедри, але з незначними помилками. Робота містить методологічні та змістовні помилки, є посилання на джерела, є власні висновки. При захисті продемонстровані достатні знання теми, але виникли проблеми з аргументації окремих понять та суджень у роботі, доведеність висновків.	
	5	Робота оформлена з помилками та порушеннями кафедральних вимог щодо форми роботи. Робота містить методологічні та змістовні помилки, використано недостатню кількість джерел для обґрунтування дослідження та висновків. При захисті виникли труднощі щодо розкриття змісту теми, наведення аргументів стосовно окремих положень роботи та обґрунтованості і доведеності висновків.	
	Min 0	Робота оформлена неналежним чином, без посилання на джерела та містить методологічні помилки. При захисті автор роботи не може продемонструвати знання з обраної теми, навести аргументацію понять та здійснити аналіз інформації. Робота виконана з порушенням вимог академічної доброчесності.	
Диференційований залік	100	1. Всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, у тому числі орієнтація в основних наукових доктринах і концепціях навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з навчальної дисципліни й використання отриманих знань у практичній роботі.	
		90	1. Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної літератури та знайомство з додатковою літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
		85	1. Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповіді суттєвих помилок. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	75	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою	
зараховано			

		<p>навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією.</p> <p>2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою.</p> <p>3. Помилки й суттєві неузгодженості у відповіді на заліку за наявності знань для їх самостійного усунення або за допомогою викладача.</p>
	70	<p>1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією.</p> <p>2. Ознайомлення з основною літературою, рекомендованою кафедрою.</p> <p>3. Помилки у відповіді на заліку за наявності знань для усунення найсуттєвіших помилок за допомогою викладача.</p>
	60	<p>1. Прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни.</p> <p>2. Наявність помилок у відповіді на питання на заліку.</p>
не зараховано	55	<p>1. Відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни.</p> <p>2. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни.</p>

7. Педагогічний контроль для здобувачів вищої освіти денної/заочної форми навчання

Шкала підсумкового педагогічного контролю

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою для заліку	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НІОУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34

8. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти

Виборчий кодекс України від 19.12.2019 № 396-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20#Text>

Господарський процесуальний кодекс України від 6 листопада 1991 року № 1798-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text>

Загальна декларація прав людини URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015

Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 року № 2747-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>

Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4.11.1950 р (Конвенцію ратифіковано Законом № 475/97-ВР від 17.07.97) URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text

Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 рок URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>

Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

Постанова Конституційного Суду України про Регламент Конституційного Суду України від 22 лютого 2018 року № 1-пс/2018 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0001710-18>

Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон України від 08.07.2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3671-17#Text>

Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 23 лютого 2006 року N 3477-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15#Text>

Про внесення змін до Конституції України (щодо стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору) : Закон України від 7 лютого 2019 року № 2680-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2680-19#n2>

Про громадянство України: Закон України від 18.01.2001 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2235-14>

Про Державне бюро розслідувань : Закон України від 12 листопада 2015 року № 794-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text>

Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>

Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб: Закон України від 20.10.2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1706-18#Text>

Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України : Закон України від 15 квітня 2014 року № 1207-VII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1207-18#Text>

Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки : Закон України від 9 квітня 2015 року № 317-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/317-19#Text>

Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 09.07.2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1058-15>

Про захист персональних даних: Закон України від 01.06. 2010 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17>

Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27 лютого 2014 року № 794-VII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text>

Про Конституційний Суд України: Закон України від 13 липня 2017 року № 2136-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19#Text>

Про міжнародні договори України: Закон України від 29 червня 2004 року № 1906-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#Text>

Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 року № 280/97-ВР URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>

Про Національне антикорупційне бюро України : Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1698-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18#Text>

Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні: Закон України від 21.03.1991 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12>

Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 05.04.2007 р. URL: Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності

Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях: Закон України: від 18 січня 2018 року № 2268-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2268-19#Text>

Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб: Закон України від 09.04.1992 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2262-12#Text>

Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 22.09.2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3773-17>

Про Регламент Верховної Ради України: Закон України від 10.02.2010 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17>

Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні: Закон України від 11.12.2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1382-15#Text>

Про соціальний захист дітей війни: Закон України від 18.11.2004 р.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2195-15>

Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей: Закон України від 20.12.1991 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2011-12#Text>

Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи: Закон України від 28.02.1991 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/796-12>

Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 року № 1618-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>

Література

Берестова І.Е. Теоретичні засади захисту публічних інтересів у цивільному судочинстві та конституційному провадженні. Київ : ФОП Маслаков, 2018. 496 с.

Бориславська О. М. Європейська модель конституціоналізму: системно-аксіологічний аналіз. Харків : Право, 2018. 384 с.

Грищук О. В. Філософія конституційних цінностей: монографія. Київ : Компанія "ВАІТЕ", 2019. 416 с.

Конституційне право: підручник / за загальною редакцією М.І. Козюбри. / Ю.Г. Барабаш, О.М. Бориславська, В.М. Венгер, М.І. Козюбра, А.А. Мелешевич. Київ: Ваіте, 2021. 528 с.

Конституційне право України: підручник / Т.М. Слінько, Л.І. Летнянчин, Ф.В. Веніславський та ін.; за заг. ред. Т.М. Слінько. Харків: Право, 2020. 592 с.

Гультай М.М. Конституційна скарга у механізмі доступу до конституційного права. Курс лекцій. Київ: «Центр учбової літератури», 2019. 270 с.

Іванов М.С. Захист прав учасників кримінального провадження в Конституційному Суді України. Київ: Алерта, 2021. 266 с.

Івановська А.М. Конституційний контроль: теорія та практика реалізації. Хмельницький : Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2020. 558 с.

Різник С. Конституційність нормативних актів. Сутність, методологія оцінювання та система забезпечення в Україні. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2020. 542 с.

Речицький В.В. Неформальний конституціоналізм-ІІ. Друге, доповнене видання. Харків: ТОВ «Видавництво «Права людини», 2021. 440 с.

Савчин М. Конституційна юстиція та забезпечення конституційного порядку: 2005–2020. Ужгород : Рік-У, 2020. 384 с.

Інтернет-ресурси

Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua>

Офіційний веб-портал Кабінету Міністрів України . URL: <http://www.kmu.gov.ua>

Офіційний веб-портал Верховного Суду . URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/

Офіційний веб-портал Конституційного Суду України . URL: <https://ccu.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Міністерства юстиції України - <https://minjust.gov.ua/>

Сайт Харківської правозахисної групи - <http://khpg.org/>

Сайт Української Гельсінської спілки з прав людини - <https://helsinki.org.ua/articles/ukrajinska-hromadska-hrupa-spruyannya-vykonannya-helsinskyh-uhod/> Сайт Ради Європи - <http://www.coe.kiev.ua>

Сайт Європейського Суду з прав людини - <http://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home>

Сайт Венеційської комісії - www.venice.coe.int Сайт «Український часопис конституційного права» - <http://constjournal.com/>

Сайт International Journal of Constitutional Law, Oxford Academic
<https://academic.oup.com/icon>

Сайт Конституціоналіст - <https://constitutionalist.com.ua>

СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс
кафедри конституційного права України.

[http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=itemlist&task=category
&id=165:kafedra-konstituczijnogo-prava-ukraini&Itemid=151](http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=itemlist&task=category&id=165:kafedra-konstituczijnogo-prava-ukraini&Itemid=151)